

Yrkesetisk grunnlags- dokument

for barnevernspedagoger, sosionomer,
vernepleiere og velferdsvitere
fo.no

1. Etikk, fag og politikk

Profesjonsutøvelsen til barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere er basert på humanistiske og demokratiske verdier. Profesjonsutøverne har som sitt samfunnsoppdrag å bistå mennesker som har behov for hjelp, for å sikre menneskeverdige levekår og livskvalitet. Solidaritet med utsatte grupper, kamp mot fattigdom og arbeid for sosial rettferdighet og sosial endring er derfor sentralt i profesjonsgruppenes virksomhet.

Profesjonsutøvernes arbeid skal ta utgangspunkt i brukernes/klientenes egne verdier, kunnskap og ressurser. De har et ansvar for å påse at tiltak og tjenester ikke bidrar til å umyndiggjøre brukerne/klientene. Samtidig er brukerne/klientene ofte i utsatte posisjoner og er avhengige av andres hjelp. Profesjonsutøverne kan måtte gripe inn i brukernes liv og relasjoner også mot deres egen vilje. I kraft av sin faglige kompetanse og profesjonelle status har barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere makt til å hjelpe, men hjelp kan også oppleves krenkende for mottakeren. Faglige utfordringer lar seg derfor vanskelig skille fra etiske utfordringer på dette feltet. Ettersom all faglig kunnskap bygger på en bestemt virkelighetsforståelse og et bestemt menneskesyn, er ikke kunnskapen verdinøytral. Profesjonsutøveren må derfor ha et kritisk blikk på egen fagkunnskap og hvordan den utvikles og brukes. Barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere må på eget initiativ holde seg faglig oppdatert. De må i tillegg ha god kjennskap til lovhyemlene som regulerer helse- og sosialfaglig arbeid.

Helse- og sosialfaglig arbeid forutsetter både teoretisk og praktisk kunnskap, evne til etisk refleksjon og holdninger preget av ydmykhet, velvilje og respekt overfor brukernes/klientenes verdier og livsvalg. Samfunnsmandatet til alle disse profesjonene innebærer et kritisk blikk på verdiene og rammene som til enhver tid styrer samfunnet. Profesjonene har også en forpliktelse til å påvirke rammebetingelsene for arbeidet og til å melde fra i tilfeller der tiltak og tjenester får uheldige konsekvenser for grupper eller enkeltpersoner. Dette forutsetter en profesjonsetikk som kan bidra til vedvarende etisk refleksjon, kollegial selvjustis og gode vilkår for samarbeid.

Dette yrkesetiske dokumentet presenterer forpliktende fellesverdier for profesjonene, drøfter utvalgte etiske utfordringer og problemområder og angir reaksjoner og sanksjoner i situasjoner der den enkelte profesjonsutøver eller det kollegiale fellesskap utviser dårlig dømmekraft eller begår etiske overtramp.

Dokumentets formål og målgruppe

Dette yrkesetiske dokumentet henvender seg til:

- barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere
- studenter og undervisningspersonell ved utdanningene for profesjonene
- klienter, pasienter og andre som benytter seg av tjenestene til disse profesjonene
- profesjonenes arbeidsgivere og oppdragsgivere
- kolleger og samarbeidspartnere

Målet med det yrkesetiske dokumentet er:

- å styrke etisk bevissthet og handling blant barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere
- å gi brukere/klienter, allmennheten og myndigheter innsyn i disse profesjonenes etiske grunnlag
- å bidra til å legitimere utøvelsen av yrket og være et element i utviklingen av profesjonsidentitet og profesjonenes selvjustis
- å gi inspirasjon og veiledning for etisk refleksjon og diskusjon
- å danne grunnlag for klager til yrkesetisk råd

Definisjoner

Helse- og sosialfaglig arbeid

Helse- og sosialfaglig arbeid er et samlebegrep for profesjonsutøvelsen til barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

Klient, bruker eller pasient

I dette dokumentet er «bruker» definert som en person som mottar helse- og sosialfaglige tjenester.

Profesjonsutøver

«Profesjonsutøver» viser i dette dokumentet til barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

Profesjonsmoral og -etikk

Profesjonsmoral er handlingsreglene, konvensjonene og verdiene som er virksomme i profesjonenes praksis i møte med moralske problem/utfordringer. Profesjonsetikk er refleksjon over profesjonens moralske utfordringer, normer og verdier samt begrunnelsen for disse. Profesjonsetikk for helse- og sosialarbeidere skal gi et grunnlag for ansvarlig handling og begrunnede verdivalg i profesjonsutøvelsen.

2. Verdier som forplikter

Internasjonale grunnlagsdokumenter

Respekten for menneskets verd og rettigheter slik det framgår av FNs menneskerettighetserklæring, barnekonvensjon, CRPD (FNs konvensjon om rettigheter for funksjonshemmede) og andre relevante internasjonale konvensjoner er utgangspunktet for etableringen av felles etiske verdier på tvers av nasjoner og kulturer. FN og andre internasjonale organisasjoner har vedtatt en rekke forpliktende dokumenter som er av betydning for utformingen av profesjonsetikk.

International Federation of Social Workers (IFSW), der FO er medlem, og International Association of Schools of Social Work (IASSW) vedtok i 2004 dokumentet «Statement of Ethical Principles» – en erklæring om etiske prinsipper i sosialt arbeid og yrkesetiske retningslinjer. Som medlemmer av IFSW er profesjonene forpliktet av dette internasjonale dokumentet. FO er også medlem av International association of social educators (AIEJI), og er derfor også forpliktet av deres etiske dokumenter.

Følgende verdier utgjør et felles etisk grunnlag for profesjonsutøveren

Menneskeverd

Alle mennesker har samme (grunnleggende) verdi og rett til livets goder. Profesjonsutøveren skal forsvare den enkeltes rett til liv og helse, bekjempe bruk av vold og tvang og arbeide for at brukerne skal få så gode levekår og så god livskvalitet som mulig.

Respekt for den enkeltes integritet

Respekten for enkeltindividets verdier og ønske om kontroll over eget liv er grunnleggende i helse- og sosialfaglig arbeid. Gjennom dialog og tilrettelegging for medvirkning skal profesjonsutøveren bidra til å styrke den enkeltes mulighet til å leve i samsvar med egne verdier, muligheter og begrensninger. Profesjonsutøveren har særlig ansvar for å skille mellom ulike preferanser og levemåter som må anerkjennes, og atferd og handlinger som bryter med fundamentale menneskerettigheter og lovreguleringer.

Anerkjennelse av ulikhet og ikke-diskriminering

Helse- og sosialfaglig arbeid skal ta hensyn både til fellesmenneskelige behov og individuelle preferanser. Profesjonsutøveren skal unngå og bekjempe urimelig forskjellsbehandling av mennesker på grunnlag av etnisitet, kultur, språk, kjønn, kjønnsuttrykk og seksuell orientering, sosial og økonomisk status, funksjonsnedsettelse, religion, livssyn, politisk syn, alder og andre vesentlige personforhold. Det er imidlertid

også viktig å være kritisk til likebehandling og standardiserte tiltak i møte med ulike situasjoner og behov.

Helhetssyn på mennesker

Helse- og sosialfaglig arbeid legger til grunn at det er mange aspekter ved menneskers liv som har betydning for velferden, og at individ og samfunn påvirker hverandre. Profesjonsutøveren skal legge vekt på en helhetlig tilnærming til mennesker som har behov for sammensatte og tverrfaglige tjenester. Han/hun skal bidra til at ulike deler av hjelpeapparatet samarbeider om å gi brukeren et helhetlig hjelpetilbud.

Tillit, åpenhet, redelighet

Helse- og sosialfaglig arbeid må baseres på tillit mellom profesjonsutøveren og brukeren. Profesjonsutøveren kan bidra til at tillit oppstår gjennom åpen kommunikasjon, forståelig informasjon, tydelige begrunnelser og ivaretagelse av konfidensialitet.

Omsorg og nestekjærlighet

Profesjonsutøveren har et særskilt ansvar for å bistå de som ikke selv kan ivareta egne behov og interesser. Profesjonsutøveren skal vise omsorg og nestekjærlighet ved å identifisere og møte brukernes udekkede behov på en måte som tar hensyn til den andres ressurser og verdier.

Solidaritet og rettferdighet

Ut fra erkjennelsen av at mennesker er gjensidig avhengig av hverandre skal profesjonsutøveren fremme solidaritet mellom individer og grupper. En rettferdig fordeling av samfunnets ressurser er et viktig mål i helse- og sosialfaglig arbeid. Brukernes rettigheter skal alltid ivaretas, og profesjonsutøveren har et særskilt ansvar for å arbeide for økt rettssikkerhet og bedre levekår for utsatte grupper i samfunnet.

Ansvar

Mennesker har selv ansvar for det de har innflytelse over. Dette gjelder både brukere og profesjonsutøvere. Selv om ledere har et større ansvar enn den enkelte profesjonsutøver, har alle et selvstendig ansvar for at egne handlinger er i samsvar med faglig kunnskap, juridiske rammer og yrkesetiske forpliktelser. Ledere har et særskilt ansvar for at det tilrettelegges for etisk refleksjon på arbeidsplassen. Hvis profesjonsutøveren blir pålagt å utføre handlinger som de ikke anser faglig eller etisk forsvarlige, har de ansvar for å melde fra om dette.

3. Yrkesetiske utfordringer i arbeidet

Møtet mellom mennesker

Helse- og sosialfaglig arbeid utøves primært i møter mellom mennesker. I menneskelig samspill vil alle både påvirke og påvirkes av det som skjer. Måten profesjonsutøveren møter enkeltmennesker, kolleger og grupper på, er avgjørende for hvordan tjenester og hjelp blir utført, forstått og mottatt. Som den profesjonelle part i relasjoner, må profesjonsutøveren ha et bevisst forhold til egen væremåte, motiver og verdier, og hvordan disse påvirker dem man møter. Profesjonsutøverne må også være oppmerksomme på hvordan de som profesjonell part påvirker styrkeforholdet i relasjonen, og at profesjonell makt alltid kan misbrukes.

Skjønn og dømmekraft

Generalisert kunnskap, juridiske regler og moralske normer er ikke et tilstrekkelig handlingsgrunnlag i møte med brukernes mangfoldige og ofte komplekse behov. Helse- og sosialfaglig arbeid forutsetter derfor at profesjonsutøverne har faglig og moralsk dømmekraft og evne til å utøve skjønn.

Å utøve skjønn vil si å skjelne mellom vesentlig og uvesentlig, vurdere ulike sider ved sammensatte og komplekse situasjoner og avveie mellom ulike interesser og hensyn. Dømmekraft innebærer også mot til å foreta valg også når ingen løsninger framstår som ideelle.

En god situasjonsforståelse forutsetter at profesjonsutøveren er oppmerksom på hvordan samspillet mellom de involverte og den aktuelle konteksten preger det som sies og gjøres av den enkelte. Profesjonsutøveren må være bevisst på at både brukernes og profesjonsutøvernes erfaringer og kulturelle bakgrunn påvirker hvordan en situasjon oppfattes, oppleves og vurderes. Et godt faglig skjønn må baseres på en best mulig utforskning av den aktuelle situasjonen, og perspektivene til samtlige av de berørte må tas med i betraktningen.

Profesjonsutøverne har ansvar for å drøfte etiske dilemmaer med brukerne og kolleger, og søke veiledning når de selv er i tvil.

Dialog og samarbeid

Samarbeid er en forutsetning for utøvelse av helse- og sosialfaglig arbeid. Et helhetlig og godt koordinert tjenestetilbud bygger på gode relasjoner mellom profesjonsutøver og bruker, og et konstruktivt samarbeid mellom involverte profesjoner, etater og i mange tilfeller brukerens private nettverk. For å kunne samarbeide mot felles mål

må profesjonsutøverne ha kjennskap til og vise respekt for andres kompetanse, roller og arbeidssituasjon. I tillegg må de ha evne til å inngå i reelle dialoger både med brukerne og aktuelle samarbeidspartnere.

Dialog vil si at man deler sitt personlige perspektiv på en situasjon eller et problem med andre involverte, og forutsetter at man forsøker å se verden gjennom andres øyne. Målet er å komme til en felles beslutning om veien videre som kan ivareta verdiene til de ulike berørte, og aksepteres av alle.

Helse- og sosialfaglig arbeid er ofte preget av motsetninger. En erkjennelse av konflikter er en forutsetning for å kunne gjøre godt arbeid. Kritikkk av kolleger bør tas åpent opp med den det gjelder før kritikken bringes videre i systemet. Kollegaloyalitet må ikke komme i veien for en åpen diskusjon om behandlingsmetoder eller skjønnsmessige vurderinger i konkrete saker.

Taushetsplikt og personvern

Personvern er en grunnleggende verdi i helse- og sosialfaglig arbeid. Taushetsplikten skal ivareta individets rett til å bestemme over informasjon om seg selv, og er en forutsetning for en tillitsfull relasjon mellom profesjonsutøveren og brukeren. Taushetsbelagt informasjon kan videreformidles med brukerens samtykke. Hvis samtykke ikke foreligger, skal vedkommende varsles før taushetsbelagt informasjon gis til andre. Både juridiske reguleringer og etiske hensyn tilsier at det skal tungtveiende grunner til for å oppheve taushetsplikten. Også når det foreligger samtykke til å oppheve taushetsplikten skal personvernet ivaretas så langt det lar seg gjøre. Det er viktig å vurdere kritisk hvor mye informasjon som må gis videre, hvor mange som trenger den, og i hvilken form den skal gis. Også når det gjelder innhenting av sensitive opplysninger som angår brukere, er det viktig å utvise måtehold og ikke etterspørre mer informasjon enn det som er nødvendig for å belyse den aktuelle saken.

Nye og vidtfavnende informasjonskanaler og sosiale medier åpner for rask og effektiv kommunikasjon. Dette stiller ekstra store krav til aktsomhet når det gjelder spredning av informasjon og sensitive opplysninger om en tredjeperson. Som profesjonsutøvere må barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere være bevisste sin rolle. Det er viktig å reflektere over hvem man representerer når man beveger seg i sosiale medier. Man må kunne skille mellom rollen som privatperson, profesjonsutøver eller tillitsvalgt.

Lojalitet

Gjennom sitt samfunnsansvar har profesjonsutøveren ulike interesser å ivareta. Profesjonsutøveren har ansvar for å ivareta den enkeltes behov for hjelp og støtte. Samtidig er han/hun forvalter av samfunnets kollektive ressurser og har ansvar for at disse ressursene forvaltes på beste måte for fellesskapet. Det stilles krav til de enkelte tjenester og den enkelte profesjonsutøver om lojalitet overfor politiske føringer og beslutninger, blant annet når det gjelder organisatoriske og økonomiske rammer.

Dette innebærer at den enkelte befinner seg i spennet mellom ulike forpliktelser, og lojalitetskonflikter kan oppstå. Profesjonsutøveren kan bli nødt til å prioritere mellom ulike behov hos den enkelte bruker, eller mellom behov og interesser hos ulike brukere. Den primære lojaliteten skal være hos den mest utsatte parten. Dette gjelder for eksempel dersom det er konflikter mellom foreldre og barns interesser. Ansattes behov for sikkerhet kan også komme i konflikt med brukernes behov for hjelp og omsorg.

Profesjonsutøveren må kunne skille mellom rettigheter og behov. Mens rettigheter angir det brukere har krav på, må behov alltid skjønnsvurderes. Økonomiske rammer og begrensede ressurser stiller krav til prioriteringer. Lojalitetskonflikter kan skjult eller åpent føre til valg og prioriteringer som er i strid med yrkesetiske verdier. Det er viktig at profesjonsutøveren er bevisst på disse dilemmaene og kan drøfte dem åpent med brukere og kolleger. Dette krever mot til å si fra, og evne til å argumentere faglig og etisk for avgjørelser samt stå inne for valgene som tas og gjennomføres i praksis.

Bruk av makt og myndighet

Helse- og sosialfaglig arbeid innebærer utøvelse av makt, myndighet og sosial kontroll.

Profesjonsutøveren fatter beslutninger og foretar vurderinger som kan få store konsekvenser for brukernes liv. Tiltak kan være uønsket av brukeren selv. Faglig kunnskap kan skape skjevhet i relasjonen, og de profesjonelle forvalter ressurser og regelverk som gjør at den hjelpetrengende kan komme i et avhengighetsforhold til profesjonsutøveren. Profesjonsutøveren har ansvar for å tydeliggjøre og vedkjenne seg maktforholdet i relasjonen til brukeren.

Profesjonsutøverne skal bruke sin makt og innflytelse til å hjelpe brukerne med å synliggjøre sine egne behov og kompetanser. Brukernes egne ressurser skal mobiliseres slik at de i størst mulig grad

kan få innflytelse over og ta ansvar for eget liv. Profesjonsutøverne må derfor etterspørre og ta på alvor brukernes egen forståelse av problemene og forslag til løsninger. Det er også viktig å gi brukerne god informasjon om rettigheter, muligheter og tilbud, slik at de i størst mulig grad selv kan ta stilling til hva som bør gjøres. Selv i situasjoner der brukeren er sterkt hjelpetrengende og ber om at andre overtar kan det være viktig å fastholde at det fortsatt er deler av brukernes liv som vedkommende selv kan og må beholde ansvaret for.

Mange brukere føler seg avmektige i møte med hjelpeapparatet. Selv om det alltid vil være en asymmetri i profesjonelle relasjoner, har profesjonsutøveren et særlig ansvar for å fordele makt og ansvar mellom profesjonsutøver og bruker. Profesjonsutøveren må dele sin egen forståelse av situasjonen og problemet med klienten og anerkjenne at det er brukeren som best kjenner egen livshistorie og situasjon. Skriftlig materiale skal utformes på en slik måte at det kan forstås av brukeren.

Det er viktig å være klar over at den mer skjulte formen for maktbruk som kan knytte seg til diagnostisering og annen kategorisering, samt tiltale og omtale av klienten, kan oppleves vel så krenkende som mer formaliserte maktmidler. Profesjonsutøveren må også være bevisst at egen avmakt og utrygghet eller negative holdninger overfor en bruker kan øke faren for maktmisbruk.

Utøvelse av myndighet og makt er en særlig utfordring i arbeidet med brukere som ikke selv kan gi uttrykk for ønsker og behov. I møte med disse brukerne er det viktig å søke etter informasjon om brukernes preferanser hos nære andre, og være oppmerksom på kroppsspråk og andre ytringer som kan være uttrykk for misnøye eller mistrivsel.

Tvangsbruk

Bruk av makt og tvang er alltid etisk problematisk selv når det anses som nødvendig og er lov hjemlet. Brukere som utsettes for tvang, vil uunngåelig få sine fysiske og/eller mentale grenser krenket. Tvang kan omfatte alt fra frihetsberøvelse, bruk av tvangsmidler, tvangsbehandling og annen fysisk maktbruk, til mangel på valg og strukturell tvang i form av regler og rutiner som alle må følge. Bruk av tvang skal bare skje i unntakstilfeller. God kjennskap til lovens vilkår for tvangsbruk er en forutsetning for å kunne iverksette tvangstiltak, men lovens reguleringer fjerner ikke de etiske dilemmaene og belastningene ved tvangsbruk.

Den etiske begrunnelsen for bruk av tvang er at det er nødvendig for å

hindre eller begrense vesentlig skade, enten på personen selv, andre eller omgivelsene. Den etiske hovedutfordringen er derfor avveiningen mellom skadene som kan forebygges ved tvangstiltak, og skadene og krenkelsene man kan påføre en annen gjennom selve tvangsbruken. Denne avveiningen må alltid knyttes til den konkrete situasjonen og personen, og kan aldri gjøres generelt. Etisk forsvarlig bruk av tvang vil først og fremst være aktuelt overfor brukere som ikke selv forstår konsekvensene av egne handlinger, eller som utsetter andre for fare.

Hvis tvang brukes, må tiltakene være så lite inngripende som mulig. God informasjon og dialog om begrunnelsen for tvangsbruken kan gjøre tiltakene mer forståelige og bidra til å redusere opplevelsen av krenkelse hos brukeren. Når tvangsmidler benyttes overfor brukere som ikke evner å forstå hvorfor, vil dette kunne skape uro og angst som øker skadevirkningene ved tvangsbruk. Dette må tas hensyn til ved avveiningen mellom hjelp og skade ved bruk av tvangsmidler.

Profesjonsutøvere kan oppleve å bli pålagt å utføre tvangstiltak som de selv er faglig eller etisk uenig i, men som andre har vedtatt. I slike situasjoner må yrkesutøveren foreta en avveining mellom ulike forpliktelser. Dersom det ikke er mulig å endre pålegget gjennom kollegiale diskusjoner, må yrkesutøveren vurdere om innvendingene mot tvangsbruken er alvorlige nok til at det bør varsles videre.

Profesjonsutøveren skal ha et kritisk blikk på all bruk av tvang, og ta ansvar for at problemstillinger som tvangsbruk reiser, tas opp til diskusjon. Han/hun skal være pådriver i det faglige arbeidet for å bekjempe og forebygge unødvendig tvangsbruk, og alltid søke etter alternativer. Brukerne selv kan se andre og flere alternativer til tvang enn de profesjonelle, og profesjonsutøverne skal bidra til å gjøre hjelp tilgjengelig før situasjonen blir så alvorlig for brukeren at tvang framstår som eneste utvei.

Åpenhet, informasjon og varsling

Profesjonsutøveren blir gjennom sitt arbeid kjent med en rekke forhold som skaper problemer for enkeltmennesker eller grupper, og har et moralsk ansvar for å gjøre disse forholdene kjent. Han/hun har et ansvar for at forhold som skaper sosiale problemer og bidrar til sosial utstøting eller uverdige livsvilkår, får samfunnsmessig oppmerksomhet. Offentlig ansatte profesjonsutøvere har plikt til å informere de politiske beslutningsorganene ad tjenestevei.

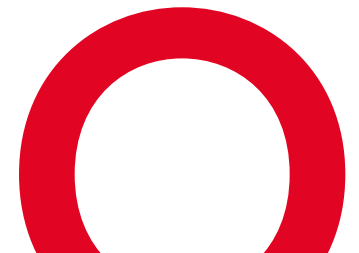
Ettersom velferdsstaten er verdibasert, kan det knytte seg etiske utfordringer til sosialpolitiske spørsmål. Det er en del av

profesjonsutøvernes samfunnsoppdrag å sørge for at ressursene som er stilt til rådighet for virksomheten, utnyttes på en mest mulig effektiv og formålstjenlig måte. Samtidig er profesjonsutøverne forpliktet til å melde fra og utvide rammene for utøvelse av helse- og sosialfaglig arbeid dersom det mangler nødvendige ressurser til å utføre arbeidet på en faglig og etisk forsvarlig måte.

Enkelte ganger kan det være nødvendig å henvende seg direkte til politikere eller media. I all offentlig opptreden må det gjøres klart om man opptre på vegne av seg selv, profesjonen, arbeidsplassen eller en organisasjon. Noen arbeidsgivere har regler som hindrer ansatte i å uttale seg offentlig. Det kan av etiske hensyn av og til være riktig å bryte slike regler. Ansvar for å opplyse offentligheten griper inn i forholdet mellom taushetsplikt, opplysningsplikt og yrkesetiske hensyn. I situasjoner der ansvar for å beskytte enkeltpersoner og ivareta taushetsplikt aktualiseres, må ansvaret for åpenhet og informasjon avveies mot dette.

Profesjonsutøvere som blir klar over feil, mangler eller kritikkverdige forhold ved virksomheten, har ifølge arbeidsmiljøloven rett til å varsle. Samtidig foreligger det et yrkesetisk ansvar for å varsle. I helse- og sosialfaglig arbeid kan dette ansvaret også handle om å varsle om kollegers brudd med etiske verdier og forpliktelser. Varslingsansvaret kan bety at den enkelte kommer i et spenningsforhold mellom lojalitet til kolleger eller arbeidsplass på den ene siden, og lojalitet til faglige og etiske standarder på den andre. Loven krever at framgangsmåten ved varsling skal være forsvarlig, og at varslingsrutinene i virksomheten følges. I enkelte saker hvor tjenestevei ikke fungerer, kan det være nødvendig å gå ut over tjenestevei og varsle til offentlig tilsynsmyndighet.

Å varsle kan være en påkjenning for den som varsler. I enkelte situasjoner bør ikke varsleren stå alene om å melde kritikkverdige forhold. Kolleger eller fagforening kan være viktige støttespillere i en slik situasjon.

4. Yrkesetisk råd og klagebehandling

Sammensetning

Yrkesetisk råd velges av landsmøtet og sammensettes med tre medlemmer fra hver seksjon og en fra velferdsviterne. Kun ett av disse medlemmene kan ha en annen utdanning enn bachelor som barnevernspedagog, sosionom, vernepleier eller velferdsviter. I tillegg oppnevnes to eksterne medlemmer.

Mandat

Rådets mandat er å bidra til etisk refleksjon og bevissthet blant profesjonsutøverne, holde den etiske diskusjonen høyt på organisasjonens og seksjonenes dagsorden og behandle klager på profesjonsutøvelse. Rådet tar også imot henvendelser for råd og drøfting av etiske spørsmål.

Landsstyret fastsetter rådets endelige mandat, herunder om rådet skal behandle klagesaker.

Hvem kan klage til yrkesetisk råd

Alle som i møte med barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere mener å ha opplevd etisk kritikkverdig praksis fra profesjonsutøvernes side, kan fremme klage overfor yrkesetisk råd. Dette gjelder også selv om profesjonsutøveren ikke er medlem av FO.

Profesjonsutøvere som oppdager etisk klanderverdig praksis hos en kollega eller overordnet, kan også klage inn vedkommende for rådet.

Klage kan også fremmes av bruker eller profesjonsutøver overfor samfunnsinstitusjoner (f.eks. tjenestesteder).

Klageprosedyre

Klagen skal fremmes skriftlig til yrkesetisk råd. Rådet kan være hjelpelig med å formulere klagen.

Klagen må angi hvem det blir klaget på, omstendighetene rundt klagen og de etisk klanderverdige aspektene ved forholdet. Det er ønskelig at klagen knyttes direkte til de etiske verdiene som er omtalt i dette dokumentet. Ved klage fra bruker/klient må det vedlegges en signert godkjenning fra klageren om at den innklagde profesjonsutøveren løses fra taushetsplikten i den spesielle saken.

Klagen oversendes innklagede for kommentarer. Kommentarer fra innklagede oversendes klageren, slik at vedkommende får mulighet til ytterligere kommentarer.

Den innklagede blir så bedt om å komme med en sluttkommentar.

Yrkesetisk råd drøfter klagesaken med bakgrunn i dette etiske dokumentet. Rådet kommer med en skriftlig vurdering i saken, som sendes begge parter. Rådet kan også invitere til et møte mellom partene for å fremme kommunikasjon og gjensidig respekt.

Ved grove brudd på FOs etiske verdier kan rådet foreslå skarpere reaksjoner overfor profesjonsutøveren, for eksempel suspensjon eller eksklusjon fra FO. I slike tilfeller følges bestemmelsene i vedtektene.

Yrkesetisk råd vurderer om klagebehandlingen skal offentliggjøres.

Dette dokumentet er videreutviklet fra tidligere Yrkesetiske regler og etiske grunnlagsdokumenter for barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere:

1967: Yrkesetiske retningslinjer for sosionomer

1977: Yrkesetiske retningslinjer for barnevernspedagoger

1981: Yrkesetiske retningslinjer for vernepleiere

1989: Erklæring om etiske prinsipper i sosialt arbeid

1995: Yrkesetiske retningslinjer for barnevernspedagoger

2002: Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere

2011: Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere

2015: Revisjon av yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere

**Stå opp
for trygghet**

Kontakt oss

Fellesorganisasjonen (FO)
Mariboegate 13
Pb 4693 Sofienberg
0506 OSLO

kontor@fo.no
+47 919 19 916

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforeningen og profesjonsforbundet for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.
fo.no